

песников избор

Владимир Койицл

КОПИЦЛ „КУНДАЛИНИ”

Опасно је писати аутопоетичке текстове, као и возити ауто. Ту треба знати правила. Наш рад је против правила. Све у њему је *за*, ал’ *за* негативитета. Ту баш ничега нема, тек треба да се направи. Понешто да се напише, као што досад није. И тако опет га нема, нема шта да се напише. Све око нас је рупа, треба је попунити.

То је тај ерос писма, к’о добра, далека женска.

Када сам био млад, писао сам пред прозором. А још к’о зелен старац, с деветнаест, почео сам да пишем. Прво сонетни венац, из ритма прочитаног. И сасвим изван света. Али разорно, моћно, са звуком који се развија да нам се више не врати, и кад га упамтимо. То се никад не понавља. Зато сам га и бацио. Па онда, спев у прози. Па сам и њега бацио, после, у једну пећ.

Затим је дошла наука, писање својих речи. И први живи утицај. Онда сам га савладао.

Од тада лако пишем. Увек, кад год пожелим. Али се ретко сетим, јер сам малога раста. Једва видим кроз прозор па не знам шта се скрива. Понешто хватам у ходу, некад нешто и развијем. А некад и заборавам, на радост читалаца.

Писање није рад, оно је, заправо – стање. И то стање се учи. То је књижевни напредак, макар да нема прогреса. Писац постане окружен, празан и непомичан. Свет му пада пред ноге и он из њега бира. Свој *in*

из инспирације. Врло отмено стање. Тек после долази радост, да се тај *in* распореди, на једној или две стране. Некад буде и више, али ретко преостане.

Апострофна скраћења, умеће одузетог, па да се нешто поквари, узвишен дар сакаћења. То после зову уметност, понекад и по нама.

Како, то нећу рећи. Нека и други раде. Ја сам сада пред одмором, пишем распус(т)на дела. Решавам ствари формата. Решио сам већ доста.

Ништа – то ми преостаје. Лепа, велика тема.

Леп и велики ауто.

Зовем га „К-к-к-кундалини”.

Морамо се провозати да нам се исправи кичма.

SEX ANGELS

Пол је сам сјај и светлост и отисак дубине
Свеже јутро у сумрак и бледа ноћ без страха
Где се растапа помама и буди дивља благод
Разливена у сећању, у лави података.
Бог се игра са нама, подвлачи подвучено
Обасипа ме ватром коју води за руку
Јер не зна да ли га волим, да ли збиља постоји
Јер је слаб, наркотизиран и пољуљан у духу.
Да ли ме добро осећаш, да ли упијаш душу
Топли напон и налет што свија путању даха:
Небо је тако тешко, срце тупо подрхтава
Оплемњено понором који се грчи и склапа.
Твоје тело се стапа са обрисима земље
Где су скривени кључеви свих непознатих врата
Под влажним знаком месеца, још нетакнути сунцем:
Млеко дрхти и мраку, обухвата га ватра.
Где су границе имена, куда се измиче коначност
Да ли се може изиграти сенка ноћи у складу
Додира који се сливају у таласе и одјеке
У пуно било времена, у епидермалну таму.
Изреци бездан и суноврат, не употребљавај познато:
Деца страсти свршавају преко божанских речи.
Све је лако и бескрајно, чисти ритам и трајање
Врели ерос, опијање, анђели гипки и леви.

ГЕРИНГ У КАРИБИМА

Занимљиво је бити жив
И изнад свега корисно
За човечанство.

То је мера бола.

Зора ме никада није себи звала
И моја пут је тамна. Кожа
Сумрака сама заклања сунце
И ноћу буди се сама.
После остаје румен из које настају зраци
И бело перје пада са анђеоских крила.

Геринг је сањао месершмит
Јер је волео злато.
Волим злато Геринга у рукама
И светле од брзине нечујне авионе који носе
Овај на други свет.
Мој секс у сусрет Карибима.

Тамо зора је тамна
Бљештаве сенке су тамне
И тамно уље у врчу.
Таман је чак и кокос и тамна деца
Што дуго испијају његов сок
Држећи смеђег Геринга данима међу зубима.

Њихов смех тад је звонак
Златан у мајске зоре када сањају празник
Свог првог лењинског бола.

Умрећу и свет ће опет бити досадан.
Клопка за хладне дане.

НЕСВРШЕНО

Сабласти не виђам лети, а духове ни зими.
То је несвршен свет: у пролеће су смртни
Због снажне чежње за обликом
Што исиса им снагу па јесен једва преживе,

Под лишћем, ломни ко ваздух.
Око њих све је пропаст и сваког чува анђео,
Увек без мача у руци, занесен као рачунар,
Одевен само у бригу. Он одмерава речи
У сваком јаснијем опису што би сабласт да помери
Са границе два света где месечина тоне
И јутро увек изгрева, чак и када је хладно.
То зовем разборитост. Други то зову мера
И у њој пребива сабласт свих пропуштених ствари,
Којима вечност допушта да не умру са нама,
Да трају нешто дуже: тако бар вечност сматра.

Данас не видим сутра, из свима познатог разлога,
И нећу га ни видети све док не буде сутра:
„А ко сутра не дочека чекаће га до смрти” –
С тугом понавља анђео, искупитељски прибран
Као златник у вину што пијанство тек сања.
Он види талог живота и жели другом да служи,
Да буде сушта достојност, благод – не усмереност
Која пада у смртно као миш или дојка
А опет има замах којим се само размахује
Као сиромаш новцима (због чега и јесте сиромаш)
Макар да га због тога вечито прати срећа
Као лавина одјек који јој невешто засмета
Па она за њим тутњи у понор и преко њега
Да би обоје јачали до руба свога времена.

Али та снага не служи ономе чему анђео служи
И чему служи све што сабира га у анђела
Присутнијег од значења што улази у речи
„Ја сам та снага анђела о којој не зна се ништа
макар да ипак се слути ко ваздух у кући без врата
у којој не живи ништа ко ни да ваздуха нема
мада зна се да ту је ко слова у речи *празан*
што не би било омашка: сабласт је душа сама”.
То каже свет без значења у коме нико не говори
Као у кући без врата што не зашкрипе врата
Тек зато да би послужила за чулан опис празнине
Пре него што анђео уђе да присуством је слама
Благ, истрајан и сабран, загонетан ко тачка.

Та тачка није што слутимо јер реч *тачка* је мртва
И живи тек као супарништво с моћима јаснијег знака

Што знано води ка бескрају, привидно увек при крају
Као пут зиме ка пролећу. Пад у вртложно доба
Пред којим и вук подрхтава заведен опсеном месеца
И као сведен на симбол ка њему подиже главу
Чврсто збијен уз земљу урликом који га открива.
Свуд се чује тај глас и допире до куће
Из које неће се вратити: ту се полако вуче
Уз пуста степеништа, као старац уз планину
Или као кад мајка узима прво дете у наручје:
Оно можда још не види – а ко види уосталом? –
Али прати тај глас и после уз њега снева
Сенке и обресе месеца као срезане мачем,
Док с даном се не расплину у буђење ког нема.

И ми смо део тог буђења, одсутан колико јасан,
Мада без лика и тела које нестварно тражи
Као сенку на води, као опсену сличности
Која је мртва сличност сведена само на дражи
Јер сличност увек је душа што би назад свом извору
Непресушном, исцрпеном попут слепца у глади
Што осећа свој пут којим виду не прилази
Као што жртва људождера нерадо прилази храни
Не само зато што не може јер мртва је и бестрасна
(Мада с присенком жудње која се прошлим брани)
Већ што сећање боли јер и оно је сличност
Са пуним заборавом, са свешћу да свест не снажи:
Не као нешто чврсто, чега свакако нема,
Не као тачка што мирује јер сви су покрети мали,
Већ као тешка реч *празно*. Уздах је рађање сабласти.

Тим дахом дишем и сабирам све границе свог лика
Што није исти лети и није исти зими
Јер не знам шта је исто и шта је граница лика
Анђела благог у пролеће и увек брижног у јесен,
Палог као рачунар кад нестварно га такне
Ко мртву слику ватре што може шчепати ватра
Да пламен обличје спаљеног на слици опет спали
Да ничега не остане сем оног што је вечно
Што некад зовемо *присујно* мада се зове *празно*
Као кад кажемо *мртво* а мислили смо *стварно*
Или мислимо *чежња* а већ смо рекли *занос*
Што долази и пролази и кад знамо за грешку,
Прецизније за омашку – јер тако сабласно тражи

Јер све у њој је јасно ко сва имена лажи
Која ће име будућег потврдити у тами.

ЦЕМЕНТ

Васи Павковићу

Умрећу и свет ће опет бити досадан,
Понављам катастрофички прибрано,
Умало као хришћанин, али кад склопим капке,
Спрам сунца, црвенило у њима
Пређе у љубичасто. Тридесет метара пода мном
Мален псић лаје, раздраган, и шапом,
Што једва је видим, упорно по нечему копка.
Одмакнем ли се од стакла од њега ничег
Не остаје, јер му се лавез утапа у вреву
Крупнијих ствари. Одавде, с 13. спрата, поглед лети
У бескрај и где с брежуљцима нестане
Увек помислим – Вуковар!

Псић се збиља распалио, то није лавез већ вриска.
Али га око не налази: кад дим од цигарете
Усмерим према прозору, изгледа ко да се спаја
С димом из фабрике цемента. Она је тако далеко
Да мој дим изгледа већи, а чији квалитет је бољи
О томе нећемо причати. Сунце на другој страни
Све то мирно обасјава и његова топлота
Налаже опуштеност. Где су сад лањски брегови,
Могло бих се питати све до првога снега,
Да нису тамо, слева, та дична божанска опрема.
То је простор лепоте коју је тешко мењати
И уз сав полет трудбеника на производњи цемента.

Малени псић лаје све брже, ко да би да одрасте.
Крај те фабрике цемента, док нисам знао да говорим,
Скоро да сам настрадао, у некаквом базену.
Ту нисам доспео сам, али сам последњи остао,
Без веће шансе за излазак. Старије друштво и сестра
Некуд су се изгубили, а ја сам био заборављен.
Нашли су ме тек предвече, не сасвим престрашеног:
Већ сатима сам зурio у неку упорну козу
Која је ивицом базена чупкала прашњаву траву.

Од тада ценим упорност у души животиња,
Или бар тако мислим у овом светом часу.
Сваки прави филозоф снатри о маленом псићу
Али о томе историја затура праве податке.

Зато за живот на 13-ом, да би се битно видело,
Најбоље је на прозор ставити ретровизор,
Усмерити га нагоре, ка небу или Богу
И из њиховог одраза, с црвенилом за капцима,
Упркос љубичастом, читати ведре скаске.
Ипак, у најбољем случају, малени псић није љубичаст:
Мало је црн, мало бео, и огрезо је у лавез
Из кога срећа звекеће као Будини звончићи.
Сунце је некуд зашло. То говоре сирене.
Најтамнији је ходник према улазним вратима.
Сам помен знања растаче све што смо знали и видели
И зато нема досаде: она ће доћи после.

ПРОВЕРЕНО У МРЕЖИ

Спавајући – што зна, свако – а да и не зна
Прогута дванаест паука у току једне године,
А све мисли да *сјава са очима изван сваког зла*.
Дванаест – то је просек, са врло мало одступања,
Утврдила је наука, потврдила статистика,
Јер уста раде док спавамо, а пауци се крећу.
Све – сад ће небо да премреже, кад оно:
Ммм-mmm, мљац-мљац, и оде санак пусти.

Ако то знам, па нека.
Али шта сада, кад знам? Да ли да више спавам?
Осамдесет три године да их прогутам хиљаду,
Онако елегантно, округао резултат
За који вреди живети и ако све друго омане.
Да ли о томе мисле и вође опозиције
Кад свађају се пред изборе, коалиција пукне,
Па им за утеху остане парламентарна дебата?
Досадно, они поспани а нигде живог паука
Јер су скупштинске службе свакодневно таманиле
Између два заседања, баш својски, не због учинка
Него да убију време, па и по којег паука.

Добро, није баш пример, али шта пример помаже
Ако их заиста једемо – што чињенице кажу.
И утиче ли значајније кад оброк дуже изостане?
Пази ово: ноћ, љубав, добар секс, мало опуштања,
Цигарета – па паук. Можда и није лоше,
А можда треба пробати – паук, па цигарета.
Звучи некако класично, ко оно „Блажена Грчка!”

Човек се брзо навикне кад другог излаза нема,
А од свих кажу да су најбоље баш такве, мале радости:
Већ ири ноћи без иаука ја блудим, Офелијо;
Јеси ли бар ии ког мазнула пре него иио с водом се сииоји?
Можда би тако звучало да је и Шекспир знао
Бар неке елементарне статистичке податке.
Па *Одисеја*, па *Уликс* – можда још хиљаду страна
Док их Ахил не сажваће над умирућим Патроклом.
А замислите тек махера какав је био Обломов:
Ручак, канабе, паук – па онда још по који.

Чему и да се женим, то само квари резултат:
А можда у браку и пауци насрћу све по двоје.
О, драга, гуиу ли ноћас женку или мужјака?
Дај, иусии мени женке, некако су ми слађе.
Ту одговора нема, јер чему такав дијалог.
Наше приче су безличне пред дијалогом врста.
Лежаћу стиснутих чељусти сваке божије ноћи
Све док се небо не отвори у погодном тренутку.
Ако он тако одлучи, знаћу кад да их разјапим,
Макар то не био уздах, а богами ни осмех.

ПРИКАЗЕ

Заборавићу сваки дан, сунчане вагине Рија
И скакутаве прапорце. Заборавићу сваку ноћ,
Тамне контуре, приказе и сенке родитеља.
Све што служи и не служи. Све што само се
Слегне. Све што раздваја спојено у овом
Двоструком свету који је најбољи од свих
Јер бољег од најбољег нема. Заборавити све,
Заборавити, све – то тако добро звучи ко слово
Немогућег око кога се могуће скупља да створи
Речи, да би се затим речено топило као свећа

Оног што зовемо сећање, што нас се једино сећа
Као тамног и светлог на хладном лику Месеца.

ДЕТЕ

Дете лежи у соби, не зна за овај век. Ипак,
Када се пробуди, испије воду и лимун.
Лимун плута по бочици као мртва планета:
Мртав је, исечен, исцеђен, али освежи дете
Ко списак могућих очева. То нико не види,
Не чита, из књиге или са усана, јер лимун
Скупи усне а књига затвори век.

Тако, док вода тече, дете упорно расте.
Оно хода и чита и сасвим напусти собу,
Као што садржај књиге, прочитан,
Заувек оде у свет. Утом
И век је исцеђен, сасушен као планета,
И нешто свеже се назире како плута уз свест.

Ту је и скоро је јасно, као одраз у стаклу,
Али то није стварно: стварност спава у соби.

НЕМАЧКА

Отишао је реком, низводно, да се не врати
Никад: ту није крива Лорелај, јер она живи узводно
Од поменутог места, од никад или никуд,
Од сваког места где живот само је усправна песма
Која се чује над понором, где глас пева о понору
Када му дође време да се спреми за одлазак
У знатно већу дубину, која се тако и ствара.

Али то стање не траје, никада:
Много је воде протекло, истекло одасвуд, одозго,
Тамо где стоји планина и у њој црна шума
Да би се баш то место згодно назвало извор;
Тамо још трају корени које је садила Хајди,
Бића од рече и пива које је дуго стајало
У хладној земљаној посуди, у коју душа улази
Да скрати миленијум, зачарана, омађијана дном.

Ту кројач истуче муве и оне падну по поду
Већ зором тако пијане да не зује, већ преду;
Али Гете то не чује – мртав је,
Не чује чак ни Бетовен, мада муве то не знају
Јер тамо нема знања, у тој трапавој земљи
У којој девица пева да би је снимила Лени
Као прилог свом роду, и да разгали Вођу.

Сањам је једне среде како седи на стени
С ногама дугим до бедара и лелујаве косе
Док два-три јунговска бића у њу сипају вино
Које јој тече ван вена и истиче кроз дојке;
Пијанство је не дотакне и тако настане Рајна,
Сва нација се отрезни од њеног шумећег тока
И све што није подсвесно задуго падне у подрум.

Преостало је на тавану: Новалис, Ниче, Шпер, Хелдерлин,
Што кашљу од праха предака који се нису вратили:
А што и да се врате кад су отекли с водом
Из земље која је најбоља, најбоља до непрепознавања,
Сјајна звезда у кругу уједињене Европе.
Одатле, са тог тавана снег веје све до Алпа
И тако настају глечери усијани од сунца,
Устрептали и хладни, та жива, вечна вода
Која неће да отекне, никуд, никада више.

ВРАНЕ

Сиво, суморно небо над полусмрзнутим градом
скупило се да пропусти јато крештавих врана
од чијих сенки све мркне ко сумрак у Јапану
задужен да пре ноћи угости сени песника
што после сву ноћ круже над мртвом планином Фуџи
оплакујући судбине својих српских колега,
оних што класично умру још пре него што се распишу
а да чак ни за написано немају срећена права.
Мој пас то нерадо гледа, има парадентозу.
И без свих таквих патњи њему је доста бола,
а сад и бучних врана, суматраизма, Јапана.
Зар не може без йоџа? – као да безгласно пита,
и жалосно и немо, јер не зна све те речи
од чијег умножавања бол не умине, никад,

чак ни кад иде у шетњу, или даље, у град.
И он би пре на Фуџи, али како кад не зна
ни оно што долап зна: како је тешко коњу
и шта је Дучић Ракићу, или оно за Хекубу.
Он ништа не зна о томе а све то носи у очима.
Зато не диже очи, јер не жели да сазна
да у смрзнутим барицама лете одрази врана.
Све њо једном ће проћи – као да мисли и зна,
али не каже ништа и све прође ко сенка
сада већ нечујних крила која су прекрила град
да затим одлете некуд, у неки други дан,
да кад се тамо изгубе бол буде сасвим сам.

СВЕЦИ

Сунце стоји у небу и то се зове дан.
Али оно је тамо и кад се зове ноћ.

Јуче сам видео поток који трага за зечићем,
малим, титравим, смрзнутим,
сивих дрхтавих шапица,
али било је лето и није га пронашао.
Опет се нису срели.
Шта ће бити на зиму?

Ни штап, ни шаргарепа, ни пропаст, ни идила.
Можда јаве на јесен, кад спреме коначни извештај.

Тако стоји и Месец, он не зна зашто је тамо,
близак Земљи и небу, али од свега удаљен
као да нема дужност, никакво оправдање.
Ни да одмогне себи, ни да помогне другом.
Чак се добро ни не види, делује као заборављен,
чим га заклони облак или углови кућа.
Не живи сасвим грађански, делује привремено
као пролазна вечност, туп сјај братоубиства.

А сутра, уместо звезда, тамо ће стајати свеци
и бивши звездани свод биће сјајем нарогушен,
испуњен благом топлином, помало зајебаном
јер свеци ништа не говоре док им се тако не каже.
Али ко да им каже у оној пустој празнини

у којој све изван њих делује као екран,
ко глуп документарац на хладном оку ТВ-а.
Сав мир у овом свемиру провидан је ко стакло
по коме протрчи зечић и шапицом га замаже.

Можда ће доћи и други, да га шапицом умије,
а можда ипак и неће. Крај нема равнотеже.

ПЕСМА ЗА ТЕБЕ

Док лежим сам у соби, у пренатрпаном кревету,
са ћебетом и јорганом, и прекривачем одозго,
тако је удобно, топло, да једва померам главу.
А сваки пут кад је покренем као да ветар ојача.
Прозор је некако издељен на дванаестак поља
са дашчицама између разних делова стакла
па изгледа ко оквир за неки научни дијаграм.
Он се, наравно, не миче, али слика је жива.
Оно што видим делује и лепо, и тужно, и чудно:
као да део природе од мене тражи помоћ.

Куд год да усмерим поглед видим високо дрвеће
чија ми судбина изгледа као при крају
јер гране тако лете изувјане торнадом
да некад начас нестану из мирних граница стакла.
Тако, да би их пратио, морам да климам главом
као да не верујем да гледам нешто стварно.
Мислим да би том дрвећу било боље у соби
и да би природа била дом само уз мање патње.

Који тренутак касније опет ходам по соби
и тада бацим поглед кроз други, а исти, прозор.
Светлост сад друкчије пада на усковитлану шуму
и неко друго дрвеће жели ветру да стане.
А одмах испред куће једно је малено стабло
с округлом, ниском крошњом, сасвим тихом и мирном.
Као у другом свету, као да ничега нема
што њему може да смета или на сметњу да слути.

Оно напросто стоји, без покрета и шума,
само у крошњи, при врху, трепере два-три листа
и као мала огледала леме додире сунца.

Сада није тренутак и ја му нећу сметати
али чим падне мрак мораћу да му приђем.

КЕСТЕНОВИ

Виџороџ се месеци зајлео у косе свих палих патриота
ко тег од лаког сребра што вуче нас на дно.
На празно дно Европе, хладно ко немо око.
То нисмо били ми, из више од једног разлога:
одсуство, страх, разум, иронија
и све дуго ко – кестен, ко појединачно дрво,
не као дрвеће – плурал – као гај кестенова,
та снажна, усправна слика вертикалног живота,
сва од грешке и поноса и кад се зове пијанство.
Сад нам остаје дно, склиски бураг Европе
чији врх увек измиче, чак и када се не види,
и понор на дну левка одакле ништа се не искри,
никакво сребро ни знамење, ни ишта постојано,
сем пусте гомиле косе, оне која преостаје,
као у умрлој песми што само дозива утеху.
То нема ко да почисти, као да увек је празник
ил обустава рада, некакав светац или јубилеј,
нешто мање од повода достојног људског рода,
а више чак ни навика, јер не прихвата време
као да га не познаје, мада би да препозна
било шта што је стварно, али не било где,
јер било где и не може, јер се налази нигде.
Хладан, бестрасан Месеци сав разливен у године,
више ко сливена кугла а мање као сјај
и све то још сасвим утопљено у оно бестрасно дно.
Авај, то није љубав, али ни песма љубавна
макар да тако се хтело, у складу с традицијом.
Али и *авај* је мртав, па ти ипак ми дођи
да чинимо што можемо на онај сигуран начин,
од ког вера не опада а држава га тражи,
макар да су им трпезе примерно одвојене.
Ми нисмо храна, а ни сто. Ни Бик, а ни Европа.
Нек нам се попрсја стопе од похабаног злата,
а ако нешто укрешемо, бар знамо: није Месеци.